

Nr 140.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1947/48 till riksförsäkringsanstalten jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkterna 33 och 34, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 såsom förslagsanslag under rubriken Riksförsäkringsanstalten beräkna till Avlöningar 4 300 000 kronor och till Omkostnader 340 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 209, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 14 mars 1947, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av föredragande statsrådet Mossberg förordade ändringar i riksförsäkringsanstaltens personalförteckning, *dels* godkänna av statsrådet förordad avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48, *dels ock* under V huvudtiteln för nämnda budgetår såsom förslagsanslag anvisa till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar 5 015 000 kronor och till Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader 370 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har i skrivelse den 27 augusti 1946 gjort framställning om anslag för budgetåret 1947/48. Yttranden häröver ha avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden.

I avvaktan på prövningen av frågan om omorganisation av tillsynen å arbetarskyddslagstiftningen har utretts, huruvida under budgetåret 1947/48 viss provisorisk förstärkning av den nuvarande organisationen borde vidtagas. Yrkesinspektören Hilding Starland har såsom tillkallad sakkunnig upprättat en den 14 februari 1947 dagtecknad promemoria i ämnet, i det följande kallad departementspromemorian. Promemorian berör yrkesinspektionen och riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå. Yttranden över promemorian ha avgivits av riksförsäkringsanstalten, statskontoret och allmänna lönenämnden.

Personalfrågor.

Anstalten utom arbetarskyddsbyrån. Med avseende å *administrativa byrån* innebär Kungl. Maj:ts förslag ingen annan jämkning av personalorganisationen än att befattningen för den förste expeditionsvakt i lönegrad A 7, vilken tjänstgör såsom föreståndare för anstaltens postexpedition, ansetts böra ombildas till tjänst såsom postexpeditionsföreståndare med placering i lönegrad A 9.

Den till administrativa byrån knutna befattningen såsom materialförvaltare var före den 1 juli 1942 uppförd i lönegrad A 14. På förslag av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga nedflyttades befattningen från och med nyssnämnda dag till lönegrad A 12. Statsrådet har i anledning av ett av anstalten framlagt förslag om befattningens återinplacering i lönegrad A 14 uttalat, att ändring i den sålunda fastställda lönegradsplaceringen i varje fall icke för närvarande borde vidtagas.

I fråga om *försäkringsmatematiska och statistiska byrån* föreslås en av byråns två aktuariebefattningar (A 21) utbytt mot en förste aktuarietjänst i lönegrad Eo 24. Därjämte har ett ordinarie kontorsbiträde, vilket fungerar såsom arbetsledare för en grupp biträden med uppgift att handha vissa statistiska göromål, ansetts böra erhålla en extra ordinarie kanslibiträdestjänst.

Å *första skaderegleringsbyrån* har arbetet organiserats på ett kansli och fyra skadeavdelningar. Kansliet och tre av skadeavdelningarna förestås av förste byråsekreterare i 24 lönegraden. Ledningen av den fjärde skadeavdelningen åvilar en byråsekreterare i lönegrad Eo 21, vilken av anstalten förordnats att bestrida göromål, som eljest ankomma på förste byråsekreterare. Statsrådet föreslår, att för sistnämnde befattningshavare inrättas en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Eo 24. Vidare föreslås, att ett ordinarie kanslibiträde, tillika föreståndare för byråns aktcentral, åt vilket anförtratts att närmast under förste byråsekreteraren å byråns kansli övervaka expeditionsarbetets behöriga gång och som uppbär vikariatsersättning såsom vid förordnande i 11 lönegraden, inplaceras såsom kansliskrivare i lönegrad Eo 11.

Å envar av byråns åtta skaderegleringsgrupper tjänstgör en befattningshavare för aktsortering. Arbetet har beträffande sex av grupperna anförtratts kanslibiträden. Vid de två övriga tagas härför i anspråk kontorsbiträden i lönegrad A 4, vilka förordnats att bestrida göromål, som eljest ankomma på befattningshavare i 7 lönegraden. För sistnämnda två befattningshavare föreslås nu skola inrättas kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Eo 7. Enahanda löneställning har ävenledes ansetts böra beredas de två kontorsbiträden (A 4), vilka förestå sjukpenning- respektive läkarvårdscentralen.

De på den s. k. granskningscentralen inom byrån ankommande granskningsuppgifterna, vilka tidigare fullgjorts av tjänstemän i kontorsskrivar- och amanuensställning, utföras numera av fem befattningshavare i lägre lönegrad, av vilka en är extra ordinarie kanslibiträde och de övriga inneha ordinarie kontorsbiträdestjänst. En av befattningshavarna har såsom föreståndare förordnats att bestrida göromål, som eljest ankomma på befattningshavare i 9 lönegraden. Övriga biträden ha erhållit motsvarande förordnande i 7 lönegraden. För centralens föreståndare har ansetts böra inrättas en kontoristtjänst i lönegrad Eo 9. Övriga befattningshavare föreslås erhålla kanslibiträdestjänster i lönegrad Eo 7.

Av riks-försäkringsanstalten framfört förslag om uppflyttning av två kontorsskrivare (A 15) å byrån till förste kontorsskrivare (A 17) har statsrådet ansett sig icke kunna biträda.

Beträffande *försäkringsbyrån* föreslås, att två aktuarier i lönegrad A 21,

vilka förestå var sin sektion inom byrån — försäkringsavdelningens debiteringssektion respektive registeravdelningens registreringssektion — uppflyttas till förste aktuarier i lönegrad A 24. Av de högre befattningshavarna å byrån har därjämte den å tekniska avdelningen placerade ordinarie byråingenjören (A 21) — vilken närmast under avdelningschefen leder arbetet på avdelningen och utför de mera kvalificerade tekniska utredningarna — ansetts böra inplaceras såsom förste byråingenjör i lönegrad Eo 24. Vidare föreslås byråns amanuenspersonal skola förstärkas med en befattningshavare.

Av anstalten framlagt förslag om uppflyttning av en kontorsskrivare å byrån till förste kontorsskrivare har statsrådet däremot ansett sig icke kunna biträda.

Vad angår byråns biträdespersonal innebär Kungl. Maj:ts förslag följande.

Ett såsom länsgruppsföreståndarinna vid registreringssektionens arbetsgivarregister tjänstgörande kontorsbiträde (A 4) erhåller kanslibiträdestjänst i lönegrad Eo 7. Åtta å registeravdelningens identifieringssektion placerade kontorsbiträden (A 4) inplaceras, två såsom kontorister i lönegrad Eo 9, avsedda envar att förestå arbetsgrupp inom sektionen (gruppen för massidentifiering och gruppen för specialidentifiering) samt övriga såsom kanslibiträden i lönegrad Eo 7, med tjänstgöring å gruppen för specialidentifiering. Två å registeravdelningens debiteringssektion förefintliga kontorsbiträdesbefattningar (en i A 4 och en i Eo 4) utbytas mot två kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Eo 7. Ett ordinarie och två extra ordinarie kontorsbiträden inom byråns tekniska avdelning uppflyttas, den förra såsom kontorist till lönegrad Eo 9 och de båda senare såsom kanslibiträden till lönegrad Eo 7. Till sistnämnda lönegrad uppflyttas ävenledes det ordinarie kontorsbiträde å tekniska avdelningen, vilket har att föra det s. k. yrkesgrupperingsregistret samt att ansvara för vissa andra register å avdelningen.

De ordinarie tjänster, som sålunda ansetts böra uppflyttas till högre extra ordinarie befattningar, ha ansetts böra kvarstå å ordinarie stat å anstaltens personalförteckning men icke uppehållas.

Införandet av reglerad befördringsgång för biträdespersonalen medför att för anstalten i dess helhet böra från och med nästa budgetår upptagas 104 nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehått

dels en inom första kammaren av herr *Karl Johanson* väckt motion (I: 268), vari hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 209 måtte besluta, att befattningen såsom materialförvaltare hos riksförsäkringsanstalten placeras i lönegrad A 14;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom m. fl.* (I: 273) och den andra inom andra kammaren av herr *Kyling m. fl.* (II: 405), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta om uppflyttning av två kontorsskrivarbefattningar å riksförsäkringsanstaltens första skaderegleringsbyrå till lönegrad Eo 17 samt en kontorsskrivarbefattning å försäkringsbyråns registeravdelnings debiteringssektion till lönegrad A 17.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionsyrkandena, får utskottet hänvisa till motionerna I: 268 och I: 273.

Arbeterskyddsbyrån. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att arbetarskyddsbyrån under nästa budgetår provisoriskt förstärkes med 4 högskoleutbildade ingenjörer, 1 ritare, 1 läkare och 2 biträden för kontorsgöromål.

Vad angår befattningshavarnas löneställning föreslås, att högskoleingenjörerna fördelas på 2 tjänster såsom förste byråingenjör och 2 byråingenjörsbefattningar. De två förstnämnda tjänsterna ha ansetts böra placeras i Eo 26 respektive Eo 24. Till byråingenjörerna har ersättning ansetts böra utgå i form av arvode, motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av lönegrad Eo 21. Ritarbefattningen föreslås förenad med arvode motsvarande nettolönen i lönegrad Eo 16. Läkaren har ansetts böra erhålla ett årsarvode av 3 500 kronor. Biträdena föreslås erhålla lön enligt löneplan och inordnas i den allmänna befordringsgången för biträdespersonal.

I den mån tillsättandet av förste byråingenjörstjänsterna kommer att leda till att befattningar i lönegrad A 21 å byrån bli lediga att uppehållas på förordnande, ha vikarierna — i överensstämmelse med de principer, som förordats i propositionen nr 208 angående anslag till yrkesinspektionen för budgetåret 1947/48 — ansetts böra erhålla arvode motsvarande nettolönen i lägsta löneklassen av lönegrad Eo 21.

Föreskrifter rörande semester och tjänstledighet m. m. för de arvodesavlönade befattningshavarna ävensom — i fråga om den biträdande läkaren — angående tjänstgöringens omfattning ha ansetts böra få meddelas av Kungl. Maj:t.

Utskottet har i detta sammanhang till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Strand* (I: 266) och den andra inom andra kammaren av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.* (II: 399), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i stället för en däri föreslagen förste byråingenjörsbefattning i lönegrad Eo 26 å riksförsäkringsanstaltens arbetarskyddsbyrå inrätta en byrådirektörsbefattning i lönegrad Eo 28.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionsyrkandena, får utskottet hänvisa till motionen II: 399.

Anslagsberäkning för budgetåret 1947/48.

Avlöningsanslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 100 000 kronor.

För nästa budgetår har anslaget beräknats på följande sätt.

Medelsbehovet under anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän har med utgångspunkt från belastningen å posten budgetåret 1945/46 och med beaktande av de i det föregående förordade jämkningarna i personalorganisationen samt beräkneliga löneklassuppflyttningar uppskattats till i runt tal 900 000 kronor (nu 1 006 000 kronor). Införandet av reglerad befordringsgång för biträdespersonal samt den allmänna löneregleringen nödvändiggör emellertid en uppräknig av posten med tillhoppa 900 000 kronor.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t föreslås uppräknad med 3 500 kronor motsvarande årsarvodet till läkaren vid arbetarskyddsbyrån.

Medelsbehovet under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har med utgångspunkt från den för innevarande budgetår beräknade medelsåtgången och under hänsynstagande av i det föregående föreslagna ändringar i personalorganisationen ävensom införandet av reglerad befordringsgång för amanuens- och biträdespersonal beräknats till 1 870 000 kronor (nu 1 685 000 kronor). I anledning av den allmänna löneregleringen har posten emellertid ansetts böra ökas med 1 030 000 kronor.

För rörligt tillägg räknas med en besparing i förhållande till innevarande budgetår med 97 500 kronor.

Omkostnadsanslaget är för innevarande budgetår uppfört med 327 000 kronor.

För nästa budgetår föreslås anslaget ökat med 43 000 kronor.

Utskottet.

En översyn beträffande lönesättningen av vissa tjänster inom riks-försäkringsanstalten har utskottet funnit väl motiverad. Utskottet behandlar i det följande de delar av Kungl. Maj:ts förslag, som beröras av motionerna. Förslaget i övrigt har ej föranlett erinran.

Såsom framhållits i de likalydande motionerna I: 273 och II: 405 har riks-försäkringsanstalten hemställt om uppflyttning av tre befattningar såsom kontorsskrivare i lönegraden A 15 till förste kontorsskrivare i 17 lönegraden, vilket tillstyrkts av statskontoret och allmänna lönenämnden. Av dessa befattningar skulle två (på första skaderegleringsbyrån) enligt anstaltens förslag föras till extra ordinarie stat i lönegrad Eo 17 medan den återstående (på försäkringsbyråns debiteringssektion) skulle behålla ställningen såsom ordinarie och alltså hänföras till lönegrad A 17. Med hänsyn till vad som upplysts för utskottet om arbetsuppgifterna på ifrågavarande tjänster har utskottet funnit sig böra biträda motionsyrkandet om den av anstalten föreslagna lönegradsuppflyttningen.

Befattningen såsom materialförvaltare nedflyttades vid 1942 års riksdag i enlighet med ett av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga framlagt förslag från lönegrad A 14 till A 12. Riks-försäkringsanstalten har hemställt, att densamma åter uppflyttas till lönegrad A 14 och i motionen I: 268 yrkas bifall till nämnda förslag. I denna fråga delar utskottet föredragande statsrådets uppfattning, att ändring i den 1942 fastställda lönegradsplaceringen i varje fall icke för närvarande bör vidtagas.

Slutligen återstå de likalydande motionerna I: 266 och II: 399 avseende en tjänst på arbetarskyddsbyrån, som av Kungl. Maj:t föreslagits inrättad såsom förste byråingenjör i lönegrad Eo 26. I yttrande över den promemoria, som ligger till grund för Kungl. Maj:ts förslag i vad avser nämnda byrå, har riks-försäkringsanstalten hemställt, att tjänsten i stället inrättas såsom byrådirektör i lönegrad Eo 28. Motionärerna yrka bifall till anstaltens förslag.

Denna lönefråga, i vilken varken statskontorets eller allmänna lönenämndens yttrande inhämtats, har föranlett tvekan inom utskottet. Med hänsyn till att organisationen av tillsynen över arbetarskyddslagstiftningens tillämp-

ning blir föremål för omprövning redan nästa år har utskottet dock icke ansett tillräcklig anledning föreligga att frångå Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet förutsätter, att löneställningen för ifrågavarande befattning ägnas ytterligare överväganden i samband med nämnda omprövning.

Under åbropande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

I) i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför i anledning av motionerna I: 266 och II: 399,

II) med bifall till motionerna I: 273 och II: 405 besluta, att tre befattningar såsom kontorsskrivare skola uppflyttas i lönegrad på sätt utskottet angivit,

III) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på såväl motionen I: 268 som motionerna I: 266 och II: 399, i vad sistnämnda motioner ej behandlats under I), bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i övrigt i riksförsäkringsanstaltens personalförteckning, som förordats i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 14 mars 1947,

IV) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor 1 800 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 37 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 2 900 000
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	» 277 600

Summa förslagsanslag kronor 5 015 000;

b) för budgetåret 1947/48 under V huvudtiteln anvisa

1) till *Riksförsäkringsanstalten*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 5 015 000 kronor,

2) till *Riksförsäkringsanstalten*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

Stockholm den 22 maj 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 139.
